

Evropský systém přenosu kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu v České republice

Evropský systém přenosu kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET) je nový evropský nástroj k podporování vzájemné důvěry a mobility v odborném vzdělávání a přípravě.

☉ Účelem ECVET je umožnit uznávání výsledků učení dosažených žáky během mobility. Toho se má docílit vytvořením struktury, používáním společného jazyka a podněcováním výměn a vzájemné důvěry mezi poskytovateli odborného vzdělávání a přípravy a kompetentními institucemi v Evropě. V kontextu mezinárodní mobility i mobility uvnitř jednotlivých zemí se ECVET zaměřuje na podporu uznávání výsledků učení, aniž by žákům prodlužoval vzdělávací cesty.

☉ Princip vystihuje v materiálech Evropské komise obrázek A.

Rok českého předsednictví v Radě EU je rokem jedna pro ECVET

☉ ECVET vytvořily členské státy ve spolupráci s Evropskou komisí. Doporučení Evropského parlamentu a Rady bylo schváleno v dubnu 2009. 20. května bylo za českého předsednictví na konferenci v Praze oficiálně zahájeno jeho postupné zavádění.

☉ S rozvojem ECVET jsou v Evropské unii spojena významná očekávání:

ECVET pro valorizování mobility

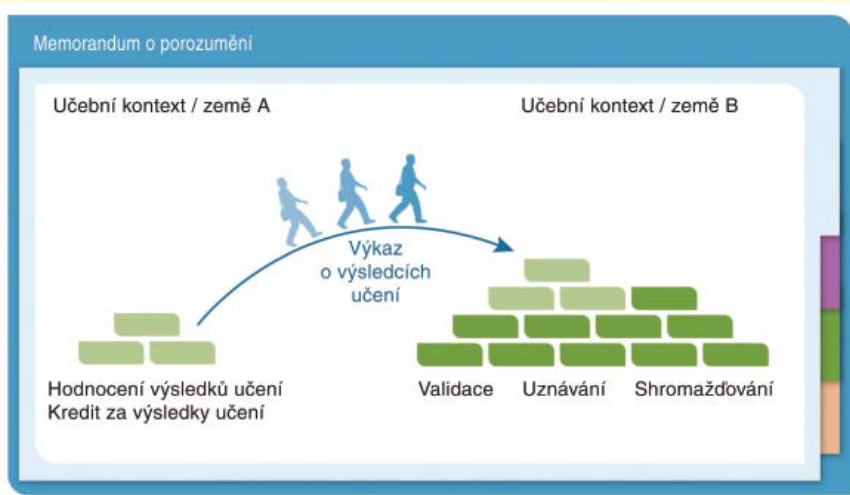
☉ ECVET přispívá k tomu, že se uznaná mobilita stane integrovanou součástí vzdělávací cesty jednotlivce. Zaměstnavatelům usnadňuje porozumění kvalifikacím získaným v zahraničí. Zlepšuje také hodnověrnost zkušeností z mezinárodního vzdělávání a odborné přípravy tím, že identifikuje a dokumentuje, čeho žák dosáhl.

ECVET pro celoživotní učení

☉ ECVET podporuje flexibilitu programů a cest k dosažení kvalifikace, a tím zlepšuje příležitosti k celoživotnímu učení. Usnadňuje uznávání výsledků učení, kterých mladí lidé nebo dospělí dosáhli v jiném kontextu; tzn. v jiné zemi, instituci

či v jiném systému (například v počáteční nebo další odborné přípravě), také však formálními, neformálními nebo informálními způsoby učení.

zdůraznila určitou opatrnost a doporučila postupné zavádění v kombinaci s rozsáhlým mezinárodním ověřováním. Zároveň zdůraznila relativně dobré podmínky pro

OBRÁZEK A

ECVET pro přitažlivost odborného vzdělávání

☉ Poskytovatelé odborného vzdělávání a přípravy mohou tím, že umožňují žákům absolvovat části odborného vzdělávání v zahraničí, obohatit vzdělávání, zvýšit přitažlivost vzdělávacích programů a posílit jejich celoevropskou reputaci. Zlepšené možnosti celoživotního učení, které vytváří ECVET, usnadňují spolupráci mezi poskytovateli odborného vzdělávání a přípravy a podniky. To znamená, že ECVET může posilovat spojení mezi vzděláváním a trhem práce.

Co přecházelo pražskému vyhlášení doporučení k ECVET?

☉ V roce 2007 proběhl ve všech státech Evropské unie konzultační proces k připravenému návrhu doporučení. Česká zpráva

zavádění v souvislosti s tvorbou a rozvojem Národní soustavy kvalifikací a probíhající reformou kurikula středních škol, jejichž společným jmenovatelem je důraz na výsledky učení.

☉ V roce 2008 výrazně urychlil přípravu na vstup kreditního systému do odborného vzdělávání v České republice systémový projekt MŠMT *Partnerství a kvalita*. V jeho rámci pokračovala rozsáhlá diskuse o evropském nástroji zachycená v textu studie ECVET (*Evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu*. Zprac.: M. Kadlec, J. Peška, J. Strádal, M. Stretti. 1. vyd. Praha: NÚOV 2008. 76 s.).

☉ Studie ECVET byla od počátku vytvářena jako celek strukturovaný tak, aby bylo možné relativně samostatně pracovat s každou z jeho sedmi částí, a to jak v tištěné, tak zejména v elektronické podobě. S její pomocí byla v několika vlnách oslovena řada odborníků ze světa práce i ze škol a na zá-

kladě jejich názorů byla studie upravována. Impulzy pro úpravu a další důležité informace byly získávány prostřednictvím „on-line dotazníku“, který byl pro tento účel vytvořen a zpřístupněn prakticky všem potenciálním zájemcům na internetových stránkách NÚOV.

⊙ Popsaný proces pokračoval i po ukončení projektu a dotazník je stále na stránkách www.nuov.cz. Bude upraven a využit v návaznosti na obsah mezinárodní konference k technickým záležitostem ECVET plánované na listopad 2009.

Jak by měl kreditní systém fungovat?

⊙ Evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu má usnadnit uznávání výsledků učení za účelem získání kvalifikace v rámci mobility. Jeho uplatnění na určitou kvalifikaci vychází z principů a technických specifikací, které jsou uvedeny ve schváleném doporučení. Systém bude stát na čtyřech pilířích.

1 Jednotky výsledků učení

⊙ Jednotka je složka kvalifikace tvořená částí znalostí, dovedností a kompetencí požadovaných pro určitou kvalifikaci. Kvalifikace v zásadě sestává z více jednotek a tvoří ji celý soubor jednotek. Učící se tak může získat kvalifikaci shromážděním požadovaných jednotek, které získal v různých zemích a v různých kontextech (formálním, neformálním a informálním).

⊙ Jednotky, které tvoří kvalifikaci, by měly být:

⊙ jasné a srozumitelně popsány pomocí odkazování na znalosti, dovednosti a kompetence, které obsahují;

⊙ vytvořeny a uspořádány koherentně ve vztahu k celkové kvalifikaci;

⊙ vytvořeny tak, aby bylo možné samostatně hodnotit a validovat výsledky učení, jež daná jednotka obsahuje.

⊙ Jednotka může být specifická pro jedinou kvalifikaci, nebo může být společná více kvalifikacím. Očekávaných výsledků učení, které jednotku definují, může být dosaženo kdekoli a jakýmkoli způsobem. Jednotka tedy v zásadě nesmí být zaměňována za složku formálního programu výuky či poskytování odborné přípravy.

⊙ Pravidla a postupy pro vymezování charakteristik jednotek výsledků učení a pro kombinování a shromáždění jednotek za účelem získání té které určité kvalifikace vymezí příslušná instituce v souladu s národními, regionálními a odvětvovými pravidly.

⊙ Specifikace jednotky by měla obsahovat:

- ⊙ obecný název jednotky;
- ⊙ obecný název kvalifikace, k níž se jednotka vztahuje;
- ⊙ odkaz na zařazení kvalifikace podle úrovně EQF a případně NQF a na kreditové body ECVET spojené s danou kvalifikací;
- ⊙ výsledky učení, které jednotka obsahuje;
- ⊙ postupy a kritéria pro hodnocení těchto výsledků učení;
- ⊙ body ECVET spojené s danou jednotkou;
- ⊙ dobu platnosti jednotky, je-li to relevantní.

2 Přenos a shromáždění výsledků učení, partnerství v rámci systému ECVET

⊙ V rámci systému ECVET jsou jednotky výsledků učení, jichž bylo dosaženo v jednom prostředí, hodnoceny, a jsou-li ohodnoceny jako úspěšné, jsou převedeny do jiného prostředí. V tomto druhém prostředí jsou validovány a uznány příslušnou institucí jako součást požadavků na kvalifikaci, kterou se dotyčná osoba snaží získat. Jednotky výsledků učení mohou tedy být shromážděny za účelem získání dané kvalifikace, v souladu s národními, odvětvovými či regionálními pravidly. Postupy a pokyny pro hodnocení, validaci, shromáždění a uznávání jednotek výsledků učení jsou projektovány příslušnými institucemi.

⊙ Převod kreditů založený na systému ECVET a uplatněný na výsledky učení, jichž bylo dosaženo ve formálních vzdělávacích kontextech, by měl být usnadněn vytvořením partnerství a sítí, do nichž jsou zapojeny příslušné instituce zmocněné k tomu, aby pro účely převodu a validace ve svém prostředí udělovaly kvalifikace nebo jednotky nebo kredit za dosažené výsledky učení.

⊙ Cílem navazování partnerství je:

- ⊙ vytvořit obecný rámec pro spolupráci a vytváření sítí mezi partnery, stanovený v memorandech o porozumění (MoU), jejichž prostřednictvím se vytvoří ovzduší vzájemné důvěry;
- ⊙ usnadnit partnerům projektování specifických opatření pro převod kreditu jednotlivých studentů.

⊙ Memorandum o porozumění by mělo potvrzovat, že partneři:

- ⊙ uznávají navzájem své statusy příslušných institucí;
- ⊙ uznávají navzájem kritéria a postupy zajišťování kvality, hodnocení, validace a uznávání za uspokojivé pro účely převodu kreditu;
- ⊙ souhlasí s podmínkami fungování partnerství, např. s cíli, dobou trvání a opatřeními pro přezkum memoranda o porozumění;
- ⊙ souhlasí se srovnatelností dotčených kvalifikací pro účely převodu kreditu za použití evropského rámce kvali-

fikací pro stanovení referenčních úrovní;

⊙ označí další subjekty a příslušné instituce, které by se mohly na příslušném procesu podílet, a jejich funkce.

⊙ Aby bylo možné uplatnit systém ECVET na výsledky učení dosažené v neformálním a informálním učebním kontextu nebo mimo rámec memoranda o porozumění, měla by příslušná instituce, která je oprávněná udělovat kvalifikace nebo jednotky nebo kredit, stanovit postupy a mechanismy pro identifikaci, validaci a uznávání těchto výsledků učení udělením odpovídajících jednotek a s nimi spojených bodů ECVET.

3 Dohody o učení a osobní záznam

⊙ Za účelem převodu kreditů, jehož se účastní dva partneři a konkrétní mobilní učící se, je mezi dvěma příslušnými institucemi v rámci memoranda o porozumění a učícím se uzavírána dohoda o učení. Tato dohoda by měla:

⊙ rozlišovat mezi příslušnými „domácími“ a „hostitelskými“ institucemi¹;

⊙ upřesňovat konkrétní podmínky v období mobility, např. totožnost učícího se, dobu trvání období mobility, očekávané výsledky učení, jichž má být dosaženo, a s nimi spojené body ECVET.

⊙ Dohoda o učení by měla stanovit, že pokud učící se dosáhl očekávaných výsledků učení a tyto výsledky byly „hostitelskou“ institucí kladně ohodnoceny, může je „domácí“ instituce validovat a uznat jako součást požadavků na určitou kvalifikaci v souladu s pravidly a postupy stanovenými příslušnou institucí.

⊙ Převod mezi partnery se může týkat výsledků učení, jichž bylo dosaženo ve formálním nebo neformálním kontextu. Převod kreditu za dosažené výsledky učení má tudíž tři stupně:

⊙ „hostující“ instituce ohodnotí dosažené výsledky učení a udělí učícímu se kredit. Dosažené výsledky učení a odpovídající body ECVET jsou zapsány do „osobního záznamu“² studenta;

⊙ „domácí“ instituce validuje kredit jako vhodný záznam o výsledcích daného studenta;

⊙ „domácí“ instituce poté uzná výsledky učení, jichž bylo dosaženo. Toto uznání je předpokladem pro udělení jednotek a s nimi spojených bodů ECVET v souladu s pravidly „domácího“ systému.

⊙ Validace a uznání příslušnou „domácí“ institucí závisí na ohodnocení úspěšnosti výsledků učení příslušnou „hostitelskou“ institucí v souladu s dojednanými postupy a kritérii zajišťování kvality.

4 Body ECVET

⊙ Body ECVET poskytují doplňující informace o kvalifikacích a jednotkách v číselné podobě. Nemají žádnou hodnotu

¹ „Domácí“ je instituce, která bude validovat a uznávat výsledky učení, jichž učící se dosáhl. „Hostitelská“ je instituce, která poskytuje přípravu pro příslušné výsledky učení a která dosažené výsledky učení hodnotí.

² Osobní záznam je dokument, v němž jsou popsány hodnocené výsledky učení dotyčného učícího se a udělené jednotky a body ECVET.

nezávisle na získaných výsledcích učení, k nimž se vztahují, a odrážejí získávání a shromažďování jednotek. Společný přístup k používání bodů ECVET má umožnit konvence, podle níž výsledkům učení, jichž má být podle očekávání dosaženo během jednoho roku formálního denního odborného vzdělávání a přípravy, bude přiděleno 60 bodů.

⊙ V rámci systému ECVET se body zpravidla přidělují ve dvou etapách: nejprve jsou body ECVET přiděleny kvalifikaci jako celku, poté jejím jednotkám. Pro danou kvalifikaci je jedno formální prostředí použito jako referenční a na základě konvence je této kvalifikaci přidělen celkový počet bodů. Z tohoto celkového počtu jsou pak každé jednotce přiděleny body ECVET podle její relativní váhy v rámci kvalifikace.

⊙ U kvalifikací, kde chybí referenční vztah k formální učební cestě, lze body ECVET přidělit na základě odhadu v porovnání s jinou kvalifikací, u níž je formální referenční kontext k dispozici. Srovnatelnost kvalifikací by měla příslušná instituce zjišťovat ve vztahu k rovnocennosti úrovně EQF a případně NQF, nebo podobnosti kompetencí či profesních polí či výsledků učení.

⊙ Relativní váha jednotky výsledků učení ve vztahu ke kvalifikaci by měla být stanovena podle následujících kritérií nebo jejich kombinace:

- ⊙ relativní významnost výsledků učení, které jednotku tvoří, pro účast na trhu práce, pro postup na další kvalifikační úroveň nebo pro sociální začlenění;
- ⊙ komplexnost, rozsah a množství výsledků učení v dané jednotce;
- ⊙ úsilí, které musel učící se vynaložit, aby si osvojil znalosti, dovednosti a kompetence požadované pro danou jednotku.
- ⊙ Relativní váha jednotky společně více kvalifikacím, vyjádřená v bodech ECVET se u těchto kvalifikací může lišit.

⊙ Přidělení bodů ECVET je zpravidla součástí projektování kvalifikací a jednotek. Je prováděno příslušnou institucí, která je zodpovědná za projektování a uchování dotyčné kvalifikace nebo již byly za tímto účelem uděleny specifické pravomoci. V zemích, kde již existuje národní systém bodů, příslušné instituce stanoví opatření pro přepočítání národních kreditových bodů na body ECVET.

⊙ Úspěšné dosažení kvalifikace nebo jednotky je podnětem k udělení příslušných bodů ECVET, a to nezávisle na skutečné době potřebné k jejich dosažení.

⊙ Při převodu jednotek jsou obvykle převedeny také odpovídající body ECVET, aby mohly být zohledněny při uznávání převedených výsledků učení. Příslušná instituce se může sama rozhodnout, zda body ECVET, které mají být vzaty v úvahu, případně znovu zvaží, pokud jsou pravidla a metody, jež byly za tímto účelem stanoveny, průhledné a v souladu s principy zajišťování kvality.

⊙ Kvalifikace získaná neformálním či informálním učení, pro niž lze nalézt referenční formální učební cestu, a odpovídající jednotky obsahují stejný počet bodů ECVET jako referenční kontext, jelikož bylo dosaženo stejných výsledků učení.

⊙ Mezi jedenácti velkými pilotními projekty jsou projekty s českou účastí. Jedním z nich je projekt CREDCHEM.

⊙ Cílem projektu je vytvoření a vyzkoušení systému přenosu kreditů pro zlepšení mobility v odvětví chemie. Zaměřuje se na

SCHÉMA B

Co bude dál ?

⊙ Schválená legislativní forma zakládá dobrovolnost přijetí a zavedení ECVET v zúčastněných zemích. To je velmi důležité, stejně jako dohoda evropských zemí, že úvodní fázi zavádění bude rozsáhlé celoevropské testování, k němuž budou přizvány všechny zainteresované strany.

⊙ Předpokládaný postup realizace naznačuje schéma B.

⊙ Počátkem roku 2009 byly s podporou Programu celoživotního učení zahájeny pilotní projekty zaměřené na testování ECVET. Jsou to projekty reagující na první výzvu Evropské komise k předkládání tohoto typu projektů.

sblížení zájmů zaměstnavatelů v odvětví se zájmy jejich potenciálních zaměstnanců, kteří se připravují pro práci v příslušných oborech.

⊙ Autoři projektu předpokládají, že vzhledem ke společnému základu pracovních procesů a úkolů mají operátoři a laboratorní technici v odvětví chemie srovnatelné znalosti a dovednosti nehlédě na zemi, ve které se pro výkon práce připravují. To by mělo vytvářet dobrou základnu pro testování principů i postupů ECVET.

⊙ Zprávy o vývoji ECVET i o výsledcích zmíněných projektů budou k dispozici na internetových stránkách www.nuov.cz, v sekci Vzdělávání a kvalifikace v ČR.

Miroslav Kadlec

Zahájení projektu Proměna středních škol v centra celoživotního učení, tedy UNIV 2 KRAJE

V srpnu letošního roku byla zahájena realizace projektu Proměna středních škol v centra celoživotního učení, zkráceně UNIV 2 KRAJE¹. Víze proměny středních (zvláště odborných) škol v centra celoživotního učení je v NÚOV systematictější rozvíjena od roku 2002. Postupně se zpřesňovala, obohacovala a doplňovala o řadu podnětů vyplývajících z evropské i národní vzdělávací politiky.

⊗ Důvodů pro výrazné zapojení středních škol do realizace dalšího vzdělávání je celá řada. Pro koncipování projektu však hrály rozhodující roli dva – na jedné straně potřeba zvýšit zapojení české dospělé populace do dalšího vzdělávání, na druhé straně potřeba smysluplně využívat kapacity středních škol uvolněné v důsledku demografického poklesu středoškolské populace.

⊗ Mezi charakteristiky české dospělé populace rozhodně nepatří touha po dalším vzdělávání. Situace se sice v poslední době trochu zlepšila, ale k indikátorům stanoveným EU se ČR blíží jen velmi zvolna. Malá motivace dospělých k dalšímu vzdělávání je u nás mimo jiné zapříčiněna i přesvědčením převážné části z nich o tom, že jejich stávající kompetence jsou pro výkon aktuálního zaměstnání zcela dostačující.

¹ Ne zcela srozumitelný název UNIV odkazuje k projektu UNIV realizovanému s podporou ESF a státního rozpočtu v letech 2005–08. Akronym UNIV byl tehdy odvozen z plného názvu projektu, který zněl Uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení v sítích škol poskytujících vzdělávací služby dospělým. Akronym UNIV se poměrně rozšířil, školy jím označují jednak procesy uznávání

realizované na školách, jednak projekty týkající se přípravy a nabídky dalšího vzdělávání na středních školách realizované Národním ústavem odborného vzdělávání. Přípravný tým projektu proto poměrně známého akronymu využil. Slovo KRAJE pak signalizuje, že jde o projekt, který je realizován v úzké součinnosti s krajskými úřady.

Nejméně ochotni zapojit se do dalšího vzdělávání jsou především dospělí s nízkou kvalifikační úrovní, tedy ti, pro které by prohloubení, rozšíření či získání kvalifikace mělo být nejvíce užitečné.

☞ Střední školy zažívají obrovský pokles žákovské populace, který ještě několik let potrvá. Populace 15-16letých, která byla ještě nedávno tvořena 125-130 tisíci dětmi, bude postupně klesat, po roce 2010 bude činit zhruba 90 tisíc dětí. Tento pokles pochopitelně nejcitelněji zasáhne obory středního vzdělání s výučným listem, z nichž některé přestanou být vzhledem k minimálnímu zájmu potenciálních žáků v počátečním vzdělávání vyučovány, a potřebná příprava se přesune do dalšího vzdělávání. *Středním školám se tak uvolní nejen prostorové kapacity, s často velmi kvalitním výukovým zázemím, ale i kapacity personální, kvalifikovaní učitelé odborných předmětů, praktického vyučování a odborného výcviku nebudou mít koho vyučovat.*

☞ Využití kapacit středních škol na podporu rozvoje dalšího vzdělávání se na základě uvedených informací jeví jako dobré řešení.

☞ Realizace projektu je členěna do pěti rozsáhlých aktivit. Rozsah aktivit je dán především počtem škol zapojených do realizace projektu; jedná se v průměru o 25 škol z jednoho kraje, počet krajů zapojených do projektu je 13 (všechny kraje ČR mimo Prahu). Celkem bude do projektu zapojeno 325 škol, jejich počet v každém kraji je ovlivněn především velikostí a lidnatostí každého kraje.

Kraj	Počet škol
Jihočeský	25
Jihomoravský	35
Karlovarský	12
Královéhradecký	22
Liberecký	14
Moravskoslezský	36
Olomoucký	25
Pardubický	22
Plzeňský	26
Středočeský	33
Ústecký	28
Vysočina	22
Zlínský	25
CELKEM	325

☞ První aktivita směřuje k vytvoření potřebného vnějšího i vnitřního prostředí pro realizaci projektu. Vnitřním prostředím rozumíme každou ze zapojených škol a vztahy mezi nimi. Jedná se zjednodušeně řečeno o motivaci pedagogických pracovníků nejen k jejich zapojení do projektu, ale především k přijetí myšlenky dlouhodobé realizace dalšího vzdělávání na škole. Podstatným úkolem aktivy je vytvořit mezi zapojenými školami kolegiální vztahy, podpořit jejich spolupráci a postupně je

dovést k vytvoření spolupracující sítě škol. Součástí aktivity je i příprava strategických plánů rozvoje dalšího vzdělávání na každé ze zapojených škol i návrhy na změnu řídicí struktury školy tak, aby více a lépe zohledňovaly realizaci dalšího vzdělávání. Má-li škola úspěšně poskytovat další vzdělávání, musí tuto skutečnost přijímat i její okolí.

☞ Cílem další aktivity projektu je prohloubení vybraných profesních kompetencí pedagogických pracovníků. V zásadě jde o kompetence potřebné pro přípravu programů dalšího vzdělávání a kompetence potřebné pro realizaci programů dalšího vzdělávání. Práce s dospělými „žáky“ se od práce s dospívající populací liší. Pedagogičtí pracovníci – přestože řada středních škol po desetiletí vzdělává v různých formách dospělě – nejsou na práci s nimi připra-

vováni. Stejně tak nejsou pedagogičtí pracovníci dostatečně připravováni na tvorbu programů dalšího vzdělávání; tato okolnost nabývá na důležitosti v souvislosti s novou vyhláškou o akreditaci rekvalifikací (č. 176/2009). Jde o důsledné propojování rekvalifikací s kvalifikačními a hodnoticími standardy NSK.

☞ Z hlediska objemu práce bude nejnáročnější aktivita nazvaná Příprava modulových programů dalšího vzdělávání a jejich pilotní ověření. Úkolem každé ze zapojených škol bude příprava 3 programů dalšího vzdělávání a pilotní ověření jednoho z nich (celkem bude připraveno 975 programů dalšího vzdělávání a 325 z nich bude pilotně ověřeno). Programy musí reagovat na aktuální potřeby regionálního trhu práce. Proto bude součástí aktivity také mapování potřeb regionálního trhu práce i trhu vzdělávání v oblasti dalšího vzdělávání; analýzy potřeb konkrétních zaměstnavatelů apod. Programy budou koncipovány modulově, pokud to bude možné, budou využity standardy NSK. Cílem je podpora flexibility dalšího vzdělávání.

☞ Jednou z dalších aktivit projektu je realizace propagační kampaně s pracovním názvem Učíme se všichni – a rádi! Kampaň není součástí PR projektu, ale je propagační kampaní na podporu zapojení dospělé populace ČR do dalšího vzdělávání; nepropaguje tedy výsledky a výstupy projektu. V rámci PR projektu budou uspořádány projektové konference v každém ze zapojených krajů, pochopitelně i konference zahajovací a závěrečná.

☞ Součástí práce školy, která se stane centrem CŽU, by však nemělo být pouze

poskytování dalšího vzdělávání vedoucího ke změně či získání kvalifikace. Školy mohou a měly by nabízet i DV, které bude reagovat na zájmy občanů, podpoří jejich seberealizaci v jiné než pracovní oblasti. Toto vzdělávání však není možné z prostředků projektu podporovat, stejně jako projekt nebude podporovat rozvoj občanského vzdělávání, byť toto vzdělávání v ČR téměř chybí. Koncepční vize středních škol realizujících koncept CŽU nicméně nutně musí oba uvedené druhy dalšího vzdělávání zahrnovat. Důležitost uvedených druhů DV stoupá, pokud si uvědomíme, že právě tyto druhy DV vytvářejí možnosti pro *společné vzdělávání občanů různých generací*, umožňují jim lepší vzájemné poznání, což vytváří předpoklady pro vzájemný respekt a chápání, kterého se často v běžném životě nedostává.

☞ Školy by však nikdy nemohly plně realizovat koncept CŽU, kdyby se součástí jejich práce nestalo i tzv. *uznávání výsledků předchozího učení*. Proces uznávání je základním mechanismem, který umožňuje skutečné naplnění vize celoživotního učení – rozpoznat, ověřit, ohodnotit a uznat, tedy formálně certifikovat všechny dosud neuznané relevantní výsledky učení, bez ohledu na způsob, místo, čas či prostředí jejich získání. Pomocí tohoto procesu lze získat certifikát umožňující vstup na trh práce.

☞ Proměna středních škol v centra celoživotního učení nebude realizací projektu ukončena, jde o dlouhodobý proces, jemuž projekt položí dlouhý základ.

Odborné vzdělávání informační bulletin Národního ústavu odborného vzdělávání

Vychází pětkrát za rok

číslo 4/2009 vyšlo 15. října 2009
bezplatně

Adresa redakce a vydavatele:
NÚOV, Weilova 1271/6, 102 00 Praha 10
ředitel: RNDr. Miroslav Procházka, CSc.
tel.: 274 022 111, fax: 274 863 380
e-mail: nuov@nuov.cz, www.nuov.cz

Odpovědný redaktor: Vladimír Voznička

Redakční rada:
PhDr. Z. Franklová,
RNDr. M. Kadlec, PhDr. J. Kašparová,
PhDr. O. Kofroňová, PhD.,
PhDr. H. Marinková, PhD.,
Doc. RNDr. P. Petrovič, CSc.,
RNDr. M. Procházka, CSc., V. Voznička

Grafická úprava: Mgr. Ondřej Suchý

Tisk: Tiskárna ZIKMUND
Pražská 18, Praha 10 – Hostivař

Vedeno pod č. registrace MK ČR 6275
ISSN 1210-7387